

**A Kúria
mint másodfokú bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kf.III.45.010/2021/5.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó
a tanács elnöke
Dr. Bérces Nóra
előadó bíró
Dr. Sperka Kálmán
bíró

A felperes: felperes neve
felperes címe

A felperes képviselője: dr. Dukai Péter ügyvéd
felperesi képviselő címe

Az alperes: Zalakarosi Közös Önkormányzati Hivatal
alperes címe

Az alperes képviselője: alperesi képviselő
alperesi képviselő címe
ügyintéző: dr. Csetneki Gábor ügyvéd

A per tárgya: közszolgálati jogviszony megszüntetéséből eredő közszolgálati jogvita

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

A fellebbezéssel érintett határozat: Veszprémi Törvényszék 1.K.701.253/2020/11.

Rendelkező rész

A Kúria a Veszprémi Törvényszék 1.K.701.253/2020/11. számú ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 128.700 (százhuszonnyolcezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A másodfokú eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2017. október 2-től állt közszolgálati jogviszonyban az alperessel ... munkakörben, utolsó havi illetménye 395.000 forint volt. Az alperes a 2020. július 27-én kelt számú intézkedésével a felperes közszolgálati jogviszonyát felmentéssel megszüntette. A felmentési időt 2020. augusztus 1-től szeptember 31-ig terjedő időtartamban határozta meg akként, hogy a munkavégzés alól 2020. szeptember 1-től kezdődően mentette fel a felperest. A felmentés indokolást nem tartalmazott.

[2] A felmentés időpontjában 54 éves felperes azonnal próbált új munkalehetőségeket keresni, több pályázatot is beadott, azonban elhelyezkednie nem sikerült, és a munkaügyi központ sem tudott számára megfelelő álláslehetőséget felajánlani.

A felperes keresete és a védírat

[3] A felperes a keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy közszolgálati jogviszonyát az alperes jogellenesen szüntette meg, ezért az alperest 2020. október 1-től az ítélet jogerőre emelkedéséig havi 395.000 forint illetmény alapulvételével elmaradt illetménye, továbbá egyhavi illetményének megfelelő végkielégítés megfizetésére kérte kötelezni. Ezen túlmenően a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 193. § (4) bekezdésére hivatkozással az alperest kártérítés címén 12 havi illetményének megfelelő bruttó 4.740.000 forint megfizetésére is kérte kötelezni.

[4] A felperes a másodlagos kereseti kérelmében a közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása mellett a Kttv. 193. § (5) bekezdése alapján 24 havi illetményének megfelelő 9.480.000 forint általán-kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelme kapcsán az ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetését is kérte.

[5] A felperes a jogviszony megszüntetés jogellenességét arra hivatkozással állította, hogy a közszolgálati jogviszonyát megszüntető felmentés nem tartalmazott semmilyen indokolást, ezért az nem felelt meg a Kttv. 63. § (1) és (3) bekezdésében foglaltaknak.

[6] Az alperes a védiratában az elsődleges és másodlagos kereseti kérelmek elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Érvéle szerint intézkedése jogszerű volt, mivel az alperesnél dolgozók körében ismert tény volt, hogy a megszorítások miatt elbocsátásokra fog sor kerülni. Zalakaros Város Önkormányzata a 150/2020. (VII. 23.) számú képviselő-testületi határozatában az alperes engedélyezett létszámkeretét 2020. október 1. napjától 16,5 főben állapította meg azzal, hogy az üres álláshelyek semmilyen jogviszonyban nem tölthetők be. A 153/2020. (VII. 28.) számú képviselő-testületi határozat 6. pontja arról is rendelkezett, hogy a korábbihoz képest 3 fős létszámcsökkentést fog jelenteni a létszámleépítés az alperes személyi létszámában, ezek közül egy fő jogviszonya felmentéssel 2020. szeptember 30-ával lesz megszüntetve, és rögzítették azt is, hogy ez milyen összegű megtakarítást jelent majd az alperes számára. Az alperes 154/2020. (VII. 28.) számú képviselő-testületi határozata véglegesítette, hogy a létszámcsökkentéssel a felperes ... munkaköre is érintett lesz. A kinevezési jogkör gyakorlója személyesen közölte a felperessel a felmentést, és ekkor annak indokolását is elmondta, melyet a felperes tudomásul vett. Az intézkedést az ügynevezett KIRA rendszer által előállított tartalom szerint készítették el, amely technikai okokból nem tartalmazta a felmentés indokolását. Az alperes hivatkozott arra, hogy az írásbeli indokolás hiánya pusztán formalitás, amelyet teljes mértékben helyettesített a szóbeli közlés.

Az elsőfokú bíróság döntése

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát, ezért kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.219.250 forint kártérítést és 237.000 forint perköltséget. Kimondta, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

[8] Az elsőfokú bíróság a felmentés jogszerűségét vizsgálva a Kttv. 19. § (1) és (2) bekezdéséből indult ki, mely szerint a közszolgálatot érintő minden lényeges megállapodást és jognyilatkozatot írásba kell foglalni; ezen felül a megállapodást, ha írásba kell foglalni, módosítani vagy megszüntetni is csak írásban lehet. Mivel a közszolgálati jogviszony megszüntetése lényeges jognyilatkozat, arra nézve kötelező előírás az írásbeliség. A felmondás a munkáltató egyoldalú jognyilatkozata, amelyet a Kttv. 19. § (4) bekezdéséből és a Kttv. 63. § (3) bekezdéséből következően írásban kell megindokolni. Az indokolásból a felmentés okának világosan ki kell tűnnie, és a munkáltatónak kell bizonyítani, hogy a felmentés indoka valós és okszerű. Nincs helye olyan felmentési indok bizonyításának a perben, amelynek közlése a felmentésben nem történt meg; a bírósági eljárás során csak olyan indokok kifejtésére kerülhet sor, amely a felmentés indokolásában is rögzítve lett. Vita esetén a bíróság csak az írásban közölt felmentési okokat vizsgálhatja, arra sincs lehetőség, hogy a munkáltató az indokok körét a perben kiegészítse.

[9] Tekintettel arra, hogy az alperes által közölt felmentés írásbeli indokolást nem tartalmazott, az pusztán ezen formai okból önmagában jogellenes. A fentebb kifejtett okokból irreleváns az, hogy az aljegyző a felmentés közlésekor miről tájékoztatta szóban a felperest, illetve, hogy a felperesnek a felmentés közlése előtt milyen tudomása volt a jogviszonya megszüntetéséről.

[10] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát és ezért viselni köteles ennek a Kttv. 193. §-ában szabályozott jogkövetkezményeit.

[11] Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges kereseti kérelmét a Kttv. 193. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában nem találta megalapozottnak, ezért a másodlagos kereseti kérelem szerint a Kttv. 193. § (5) bekezdését alkalmazta. Ennek megfelelően a felperes közszolgálati jogviszonya a jognyilatkozat szerinti időpontban megszűnt, azonban a felperes legalább 2, legfeljebb 24 havi illetményének megfelelő átalány-kártérítésre jogosult.

[12] Az elsőfokú bíróság az eset összes körülményeinek mérlegelése alapján a felperes részére 10 havi illetményének megfelelő összegű átalány-kártérítést talált arányosnak a jogsértés súlyával. E körben mérlegelte a felperes életkorát, illetőleg lakóhelyét és úgy értékelte, hogy ezekre tekintettel az elhelyezkedése nehezített. Mérlegelte azt is, hogy a felperes munkavégzésének értékelése az alperesnél mindig 98% körüli volt, valamint azt, hogy a felperes ... állását és lakóhelyét adta fel annak érdekében, hogy az alperessel közszolgálati jogviszonyt létesítsen. A felmentést követően a felperes azonnal elkezdett új munkahelyet keresni, azonban nem sikerült elhelyezkednie.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletét akként kérte megváltoztatni, hogy a Kúria a kártérítés összegét 643.850 forintra, azaz 2 havi illetménynek megfelelő összegre szállítsa le, ezen felül a felperest a perköltségben is marasztalja.

[14] A fellebbezést megalapozó jogszabálysértésként az alperes a Kttv. 193. § (5) bekezdésének sérelmét jelölte meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a jogsértés súlyával 10 havi illetménynek megfelelő összegű átalány-kártérítés arányos. Az elsőfokú bíróságnak az összeg meghatározásakor nemcsak a felperesre nézve kedvező körülményeket kellett volna figyelembe vennie, illetve nem lehetett volna értékelnie irreleváns körülményeket sem.

[15] A felperes munkavégzésének értékelési eredménye nem volt a per tárgya, a felperes jogviszonyának megszüntetésére nem a munkavégzésével összefüggő okból került sor, ennél fogva a felperes munkavégzésének a minősége jelen esetben irreleváns volt. Ugyanígy irreleváns volt az a körülmény is, hogy a felperes a korábbi munkahelyét és lakóhelyét feladva létesített jogviszonyt az alperesnél, mindez ugyanis a felperes saját döntése volt. Azt korábban senki sem tudhatta, hogy olyan világjárvány lesz, amelynek munkahelyeket megszüntető gazdasági, pénzügyi hatásai lesznek. A felperest 6 hónap próbaidővel nevezte ki az alperes, tehát már a korábbi munkaviszony megszüntetésekor vállalta annak a kockázatát, hogy akár munkanélkülivé is válhat. Az alperesnek nem róható fel az, hogy a felperes a korábbi munkáját és lakóhelyét feladta, ezeket a körülményeket az átalány-kártérítés meghatározásakor sem lehetett volna figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság azt is a felperes javára értékelte, hogy több pályázatot is beadott és nem sikerült elhelyezkednie. Azt azonban nem vizsgálta, hogy a felperes mozgásszervi problémái miatt egyáltalán alkalmas lehetett-e az általa pályázott álláshelyekre.

[16] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem értékelte, hogy a felmentést tartalmazó intézkedésből a kötelezően alkalmazandó KIRA rendszer technikai problémája miatt maradt ki az írásbeli indokolás, mint ahogyan az sem, hogy mindez egy kisebb formai hibának tekintendő, különösen annak fényében, hogy a felperes előtt ismert volt, hogy az alperesnél létszámcsökkentést hajtanak végre. Ez alapján a járulékokkal csökkentett összegű 2 havi

illetménynek megfelelő összegű átalány-kártérítésre, azaz 643.850 forintra kérte leszállítani az átalány-kártérítés összegét.

[17] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte és az alperes kötelezését a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére.

[18] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes és teljes mértékben megalapozott. Hangsúlyozta, hogy a felmentés érvényességi kelléke volt az írásba foglalás, a munkáltató pedig a felmentés indokolását nem foglalta írásba, ezáltal kötelezően előírt és alapvető törvényi rendelkezések megsértésével szüntette meg a közszolgálati jogviszonyát, amely már önmagában is súlyos jogsértésnek minősül. Az alperesnek a KIRA rendszer alkalmatlanságára történő hivatkozása nem fogadható el, mivel amennyiben az egyéb adatokat tudta rögzíteni, úgy az indokolás rögzítését is meg tudta volna oldani az alperes.

[19] Az elsőfokú bíróság az átalány-kártérítés összegének meghatározásakor minden lényeges körülményt megfelelő súllyal értékelt, és helyesen határozta meg 10 havi illetménynek megfelelő összegben az átalány-kártérítést.

A Kúria döntése és jogi indokai

[20] A fellebbezés nem megalapozott, az alábbiak szerint.

[21] A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kizárólag a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Erre figyelemmel a másodfokú eljárás tárgyát nem képezte az elsőfokú ítélet azon megállapítása, mely szerint a felperes jogviszonyának megszüntetésére jogellenesen került sor amiatt, hogy a munkáltatói felmentés indokolást nem tartalmazott. A Kúria a fellebbezés elbírálása során kizárólag azt vizsgálta, hogy Kttv. 193. § (5) bekezdését az elsőfokú bíróság jogsértően alkalmazta-e akkor, amikor a jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként a felperes 10 havi illetményének megfelelő átalány-kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest.

[22] A Kttv. 193. § (5) bekezdése értelmében, ha a kormányzati szolgálati jogviszonyt nem az (1) bekezdésben foglalt módon szüntették meg jogellenesen, a kormányzati szolgálati jogviszony a megszüntetésről szóló jognyilatkozat szerinti időpontban megszűnik, de a kormánytisztviselő részére – az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelése alapján – legalább két, legfeljebb huszonnégy havi illetményének megfelelő átalánycastleátérítést kell fizetni.

[23] A Kúriának ennek megfelelően abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az átalánycastleátérítés mértéke megállapítása során konkrétan a felperes esetére vonatkoztatva megfelelően mérlegelte-e az elsőfokú bíróság a jogsértés, valamint annak következményei súlyát. Ezzel összefüggésben a legfontosabb szempont jelen esetben az alperes részéről elkövetett jogsértés jellege volt. E körben az elsőfokú bíróság helyesen értékelt kiemelt jelentőségüként azt a tényt, hogy az alperes akként szüntetett meg egy közszolgálati jogviszonyt, hogy az erről szóló írásbeli okirat indokolást egyáltalán nem tartalmazott. A munkavégzésre irányuló, határozatlan idejű jogviszonyok munkáltató részéről történő megszüntetése esetében – igen szűk és korlátozott kivétellel – alapvető követelmény, hogy a

munkáltató az írásba foglalt intézkedését megindokolja. Ennek elmulasztása minden további körülmény vizsgálata nélkül is a munkáltatói intézkedés jogellenességét eredményezi.

[24] Az alperes azon hivatkozása, hogy a felmentésből a kötelezően alkalmazandó KIRA rendszer technikai problémája miatt maradt ki az írásbeli indokolás, ami kisebb formai hibának számít, nem megalapozott, tekintettel arra, hogy a felmentés írásbeli közlésére nemcsak a KIRA rendszer szolgáltatott keretet.

[25] A perbeli esetben az alperes munkáltatóként alapvető kötelezettségét mulasztotta el a felperes jogviszonyának indokolást nem tartalmazó felmentéssel történő megszüntetésekor. A későbbiekben alappal már nem hivatkozhatott arra, hogy egyébként állt fenn olyan indok, amely alapján jogszerűen szüntethette meg a felperes jogviszonyát, mivel – amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt – a felmentés indokainak utólagos közlésére, azok bizonyítására a perben már nincs lehetőség. Mivel e jogsértés kiemelt súlyú volt, önmagában ezt tekintve is indokolt lehetett az átalány-kártérítés mértékének közelítése a középértékhez. Az indokolás hiánya mellett helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság a felperes személyes körülményeit is: életkorát, lakóhelyét, továbbá azt, hogy a felperes korábbi határozatlan idejű jogviszonyát feladva létesített közszolgálati jogviszonyt az alperessel. Helyesen vette figyelembe mindezek mellett azt is, hogy a felperes munkavégzésének értékelése a jogviszony fennállása alatt milyen volt, tekintettel arra, hogy a felmentésből az sem derült ki, hogy a munkáltató oldalán bekövetkezett, vagy a felperes oldalán felmerült okból vált szükségessé a jogviszony megszüntetése.

[26] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság által megállapított 10 havi illetménynek megfelelő összegű átalánykártérítés nem volt eltúlzott, az valamennyi körülmény helyes mérlegelését követően lett meghatározva az alperes által elkövetett kiemelt jogsértéshez, illetve annak következményei súlyához igazodott.

[27] Ezekre figyelemmel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel támadott rendelkezését a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A döntés elvi tartalma

[28] *Amennyiben a felmentési okirat indokolást nem tartalmaz, az olyan súlyos jogsértés, amely már önmagában megalapozza a középértékhez közelítő mértékű átalány-kártérítés megállapításának jogszerűségét.*

Záró rész

[29] A másodfokú eljárásban pervesztes alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése szerint köteles a felperest megillető másodfokú perköltség megfizetésére, melynek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet és 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) bekezdése alapján állapította meg.

[30] Tekintettel arra, hogy az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint személyes illetékmentességet élvez, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja és 102. § (6) bekezdésére figyelemmel az állam terhén marad.

[31] A Kúria ítélete ellen sem fellebbezésnek, sem felülvizsgálatnak nincs helye a Kp. 99. § (1) bekezdése, valamint 116. § d) pontja alapján.

[32] A Kúria a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 77. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. február 23.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő